

НАПРЯМ 10. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Білень Ярослав Ярославович

магістр,

*Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-566-5-44>

РОЗВИТОК ЛОГІСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ ЯК СКЛАДОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

За теперішніх умов військового стану та потенційної інтеграції України до Європейського Співтовариства вагому роль відіграє саме розвиток логістичної інфраструктури прикордонних регіонів, котрий покликаний бути рушієм всіх цих процесів. Закарпаття – це особливий прикордонний регіон, котрий межує одразу з чотирма країнами-членами ЄС, а саме Польщею, Румунією, Угорщиною та Словаччиною. Даний фактор є вирішальним у розвитку логістики регіону та визначенні його місця у транскордонних процесах цілого Західного регіону.

Логістична інфраструктура – це механізм, котрий складається з транспортних, митних, інформаційних, сервісних та складських об'єктів, які забезпечують найбільш ефективно переміщення продукції чи послуг від виробника безпосередньо до споживача [1]. Для ефективного функціонування логістичної інфраструктури повинна бути нормативно-правова база, котра б регулювала всі процеси та відносини всередині даного механізму.

До прикладу Європейський Союз має велику кількість стратегічних документів у сфері логістики саме прикордонних територій, зокрема це і Комплексна транспортна стратегія до 2030 року, і План дій з прискорення сталої логістики, і Європейська

стратегія мобільності в цифрову епоху, котра має на меті завдяки всім здобуткам теперішнього часу оптимізувати транспортні потоки та вдосконалити взаємодію між виробником та споживачем [2].

В кінці 2024 року Кабінетом Міністрів України було схвалено Національну транспортну стратегію до 2030 року з врахуванням умов воєнного стану та подальшому відновленні економіки після війни. Дана Стратегія повністю відповідає міжнародним зобов'язанням України щодо інтеграції з європейською транспортною системою та впровадженні стандартів ЄС [3].

Дана Стратегія є надзвичайно важливою для України адже транспортна інфраструктура забезпечує всю економічну діяльність, є своєрідним дороговказом у відновленні після війни, допомагає залучати іноземні інвестиції, планувати модернізацію та забезпечувати синхронізацію згідно з європейськими стандартами, що важливо і для торгівлі, і для майбутньої інтеграції.

Згідно з даними аналітичної системи UC.Market, за період 2023–2025 рр. в Україні зареєструвалося більше нових компаній і фізичних осіб-підприємців, ніж закривається. Станом на початок жовтня 2025 р. загальна кількість компаній та ФОП логістично-транспортної галузі в Україні становила 260 433. Київ залишається головним центром логістики. Сукупний загальний дохід 15 найбільших логістичних компаній України у 2024 р. становив 233 млрд грн. Компанії-лідери є наступними: «Укрзалізниця» 108,1 млрд грн, «Нова Пошта» (48,5 млрд грн) та «Укрпошта» (13,6 млрд грн) [4].

В умовах євроінтеграційних процесів та посилення транскордонного співробітництва логістична інфраструктура набуває стратегічного значення. Логістична інфраструктура прикордонного регіону є збалансованим механізмом, який забезпечує ефективну взаємодію між всіма членами та об'єктами логістичного процесу. До її складу входить мережа транспортних коридорів, складів, пунктів пропуску та інших об'єктів.

Закарпаття відоме своєю розгалуженою транспортною мережею, до складу якої відносять автомобільні та залізничні шляхи міжнародного значення. Не менш важливою ланкою логістичної системи є митна інфраструктура, представлена міжнародними пунктами пропуску, митними терміналами та логістичними

складами тимчасового зберігання [5]. У Закарпатській області функціонують численні логістичні підприємства, які займаються вантажними автомобільними перевезеннями, складським господарством та іншими транспортними послугами, що видно з рис. 1.

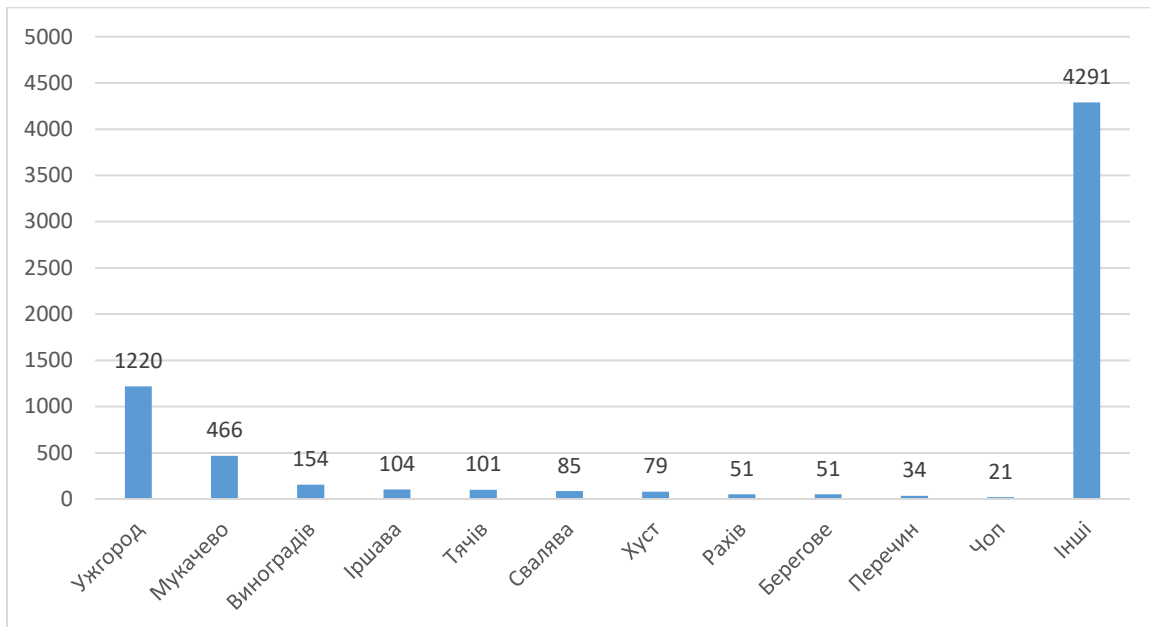

Рис. 1. Кількість транспортних та логістичних компаній та ФОП Закарпатської області по містах, станом на 2024 р., шт.

Джерело: складено автором на основі [6]

Міста-лідери, де зареєстровано найбільше логістичних компаній це Ужгород – 1220, Мукачево – 466 та Виноградів – 154 підприємства. Найменше транспортних та логістичних компаній зареєстровано у м. Чоп – 21.

У таблиці 1 представлено ТОП-10 логістичних компаній Закарпатської області за виручкою станом на 2024 рік.

Проаналізувавши дані з таблиці можемо зробити наступні висновки: найбільша виручка у ТОВ «АВІАКОМПАНІЯ «СКАЙЛАЙН ЕКСПРЕС» (2,51 млрд грн), а на другому місці ТОВ «БЕРЕГІВСЬКЕ ХЛІБОПРИЙМАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО» (1,38 млрд грн), на третьому ТОВ «КАРАТ МОТОР» з виручкою більше, ніж 486 млн грн відповідно.

**ТОП-10 логістичних та транспортних компаній
Закарпатської області за виручкою, станом на 2024 рік**

№	Суб'єкт господарської діяльності	Основний КВЕД	Виручка, грн
1.	ТОВ «АВІАКОМПАНІЯ «СКАЙЛАЙН ЕКСПРЕС»	51.10 Пасажирський авіаційний транспорт	2 511 687 000
2.	ТОВ «БЕРЕГІВСЬКЕ ХЛІБОПРИЙМАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО»	52.10 Складське господарство	1 377 454 000
3.	ТОВ «КАРАТ МОТОР»	45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами	486 657 400
4.	ТОВ «ІДЕАЛ М»	45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами	407 802 000
5.	ПП «ПОІНТ БРОК»	45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів	308 039 500
6.	ТОВ «ФОРВАРД АВТОЦЕНТР»	45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами	297 015 700
7.	ТОВ «ГІДРОХІМ»	49.41 Вантажний автомобільний транспорт	295 893 000
8.	ТОВ «АВТО +»	49.41 Вантажний автомобільний транспорт	264 861 300
9.	ТОВ «БАР АВТО»	49.41 Вантажний автомобільний транспорт	263 478 600
10.	ТОВ «ПРЕМ'ЄРА АВТО»	45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами	213 097 200

Джерело: складено автором на основі [6]

У даному рейтингу до логістичних та транспортних видів діяльності належать компанії з такими КВЕДами: 4941 – Вантажний автомобільний транспорт, 51.10 – Пасажирський авіаційний транспорт, 52.10 – Складське господарство. Як видно з таблиці 5 компаній із 10 є саме з логістичного сектору, їхня сумарна виручка становить 4,7 млрд грн, що становить 73,4% від загальної виручки всіх компаній, наведених у рейтингу.

Логістично-транспортний сектор Закарпатської області характеризується високим рівнем концентрації, де лідируючі позиції займають два великі підприємства, котрі разом генерують більше, ніж 82% виручки галузі. Інші компанії є представниками регіонального сегменту вантажних автомобільних перевезень. Завдяки цим факторам Закарпатська область є логістичним коридором між Україною та країнами ЄС.

Висновки. Отже, розвиток логістичної інфраструктури прикордонних територій є основним фактором ефективного функціонування підприємств регіону на прикладі Закарпатської області. Закарпаття характеризується своїм стратегічним розташуванням на кордонах, що робить її важливим транзитним пунктом для експорту та імпорту товарів.

В сучасних умовах місце та значення прикордонної логістичної інфраструктури зростає, бо морські транспортні коридори обмежені, а мультимодальні хаби стають критично важливими для транзиту зерна, промислових вантажів та гуманітарної допомоги. Розвиток хабів забезпечує стабільну роботу бізнесу і значно зменшує ризики перебоїв у поставках, що є критично важливим для підприємств, які залежать від зовнішньоекономічних зв'язків.

Список використаної літератури:

1. Стройко Т.В. Логістична інфраструктура як ефективний інструмент управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2011. № 9. С. 15–19. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=684#> (дата звернення: 01.11.2025р.)
2. Нова транспортна стратегія ЄС: до чого варто бути готовій Україні. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2021/03/31/7121474/> (дата звернення: 03.11.2025р.)

3. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1550 Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.11.2025р.)
4. Логістика під час війни: сотні мільярдів гривень доходу. URL: <https://pravdatutnews.com/economy/2025/10/24/67712-logistyka-pid-chas-viyny-sotni-milyardiv-gryven-dohodu> (дата звернення: 04.11.2025р.)
5. Левковець П. Р. Регіональна логістика та її роль у розвитку прикордонних територій. *Економіка та держава*. 2022. № 10. С. 67–72.
6. Електронний каталог компаній України УС. Market. URL: <https://catalog.youcontrol.market/> (дата звернення: 05.11.2025 р.)